

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 14.Gf.40.131/2023/8/II.

A felperes:

felperes1 Zártkörűen Működő Részvénytársaság
cím1

A felperes képviselője:

PK Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pete Judit ügyvéd)
cím2

Az alperes:

alperes1 Fióktelepe
cím3

Az alperes képviselője:

Kutasi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kutasi Balázs ügyvéd)
cím4

A felperesi beavatkozó

alperes2 Zártkörűen Működő Részvénytársaság
cím5

A felperesi beavatkozó képviselője:

Hontvári és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Völgyesiné dr. Hontvári Zsuzsanna ügyvéd)
cím6

A per tárgya: fizetési kötelezettség fenn nem állásának megállapítása

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 8.G.40.848/2021/60.

í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000.000 (tízmillió) forint + áfa, a felperesi beavatkozónak 7.500.000 (hétmillió-ötszázezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

[1] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy nem áll fenn fizetési kötelezettsége a "n"2 számon létrejött APG viszontgarancia szerinti 49.251.000 euró (69.499.610,-LYD) garanciaösszeg alperes részére történő megfizetésére.

II.

[2] Az alperes érdemi ellenkérelme elsődlegesen az eljárás megszüntetésére, érdemben a kereset elutasítására irányult.

III.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperesnek nem áll fenn fizetési kötelezettsége a "n"2 számon létrejött APG viszontgarancia szerinti 49.251.000 euró (69.499.610 LYD) garanciaösszeg alperes részére történő megfizetésére. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 26.900.000 forint, a beavatkozónak 19.050.000 forint perköltséget.

III.1.

[4] A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényként állapította meg, hogy a beavatkozó és a hivatal1 (a továbbiakban: hivatal1) 2009. július 7. napján építési vállalkozási szerződést kötöttek a líbiai helységi régió közműhálózatának kiépítésére, amellyel összefüggésben a hivatal1 előleget fizetett a beavatkozó részére. A hivatal1 a szerződéshez kapcsolódóan líbiai bankgarancia nyújtását kérte annak biztosítására, hogy a beavatkozó az előleg ellenében teljesítsen (előleg-garancia) és a vállalt építési munkákat szerződésszerűen teljesítse (jóteljesítési garancia). A garanciák kibocsátása érdekében a felperes, az alperes, a beavatkozó és a líbiai bank1 között bankgarancia és viszont-bankgarancia megállapodások jöttek létre.

[5] A felperes és a beavatkozó 2009. október 16. napján – közokiratba foglalt – GA"n"1 számon viszontgarancia szerződést („APG Viszontgarancia Szerződés”) kötöttek. A felperes, az alperes és a beavatkozó a garanciákhoz kapcsolódóan ugyanezen a napon az export-előfinanszírozási szerződéshez, illetve a GA"n"1 számú garanciaszerződéshez kapcsolódóan óvadéki megállapodást kötöttek; a bankgaranciákkal érintett kötelezettségvállalások biztosítására a beavatkozó a felperes javára óvadékot nyújtott.

[6] A felperes 2009. november 20-án kibocsátotta a "n"2. számú előleg-visszafizetési viszontgaranciát 69.499.610 LYD (49.251.000 euró) összegben 2013. szeptember 14-i lejáratúval. Az APG viszontgarancia szerződés szerint a felperes teljes felelősségvállalása mellett az alperes javára kibocsátott viszontgarancia vállalása ellenében kérte, hogy az alperes bocsássa ki a saját viszontgaranciáját a bank1 javára annak érdekében, hogy a bank1 kibocsáthassa a viszontgaranciát a beavatkozó megbízásából.

[7] A felperes az alábbi feltételekkel bocsátotta ki az APG viszontgaranciát: „Az Önök fenti kötelezettségvállalásának biztosítékául mi, a felperes1 a alperes2 Zrt. nevében ezúton kibocsátjuk az Önök javára viszontgaranciánkat, a Magyar Köztársaság állami költségvetése terhére, az Önök kötelezettségvállalása alapján fennálló fizetési kötelezettsége és az Önök évi 1,30% jutaléka és a bank1nak fizetendő jutalékok, díjak és adók valamint bármely forrásadó, amely az ilyen díj és jutalék után fizetendő, és az Önök finanszírozási költsége, és késedelmi kamat, olyan mértékben amilyen mértékben ezek alkalmazandók, fedezetül. Ezt a viszontgaranciát a törvény által jóváhagyott állami költségvetés terhére export célokra kibocsátott garanciának kell tekinteni. Mi alulírott felperes1 ezúton megerősítjük, hogy a alperes1 Fióktelepe javára szóló viszontgaranciánk visszavonhatatlan, teljesen feltétel nélküli, hitelesített SWIFT útján tett első egyszerű felszólításukra fizetendő vagy megújítandó/meghosszabbítandó, a alperes2 Zrt. vagy bármely másik fél általi vitatása, jogvita, előzetes lefoglalási rendelkezés, letiltási rendelkezés vagy tiltó rendelkezés ellenére. Jelen viszontgarancia alapján az Önök követelésének kézhezvételétől számított 12 munkanapon belül teljesítünk fizetést. Megerősítjük, hogy a viszontgaranciánk lejáratá az Önök viszontgaranciájának lejáratát tizenöt nappal meghaladja 2013. szeptember 14-ig, biztosítva Önöknek időt, hogy követelésüket (amennyiben van) benyújtsák. Azt is megerősítjük, hogy beszereztük a szükséges jóváhagyásokat a megfelelő hatóságainktól a jelen viszontgarancia kibocsátásához és annak érdekében, hogy likvidáció esetén annak teljes összegét átutaljuk bármely az Önök által választott banknál vezetett, szabad rendelkezésükre

álló számlájukra EUR-ban hitelesített SWIFT követelésük vagy írásbeli értesítésük kézhezvétele esetén, amelyben megadják az átváltási árfolyamot és az EUR-ban fizetendő összeget. Megerősítjük, hogy az Önök által követelt teljes EUR összeget megtérítjük Önöknek akkor is, ha a bank1 által követelt ellenérték EUR-ban vagy a alperes1 által megjelölt ellenérték EUR-ban, amely a bank1 által követelt USD összeg, meghaladná a viszontgarancia fent megjelölt összegét. Megerősítjük, hogy a fentieken túl meg kell térítenünk Önöknek az Önök finanszírozási költségét az Önök viszontgaranciája alapján teljesített fizetés napja (azt a napot is beleértve) és a viszontgaranciánk alapján általunk teljesített fizetés Önök általi kézhezvételének napja közötti napokra vonatkozóan, ahol az Önök finanszírozási költsége azt az éves százalékos kamatot jelenti, amely kamaton bármely Önök által ésszerűen választott forrásból Önök forrást tudnak bevonni a fent meghatározott időszakkal összehasonlítható periódusra és ugyanekkora vagy összehasonlítható összegre. Megerősítjük, hogy az Önök finanszírozási költségét megfizetjük az Önök hiteles SWIFT követelése alapján, amelyben megadják a követelésük összegét. Megerősítjük továbbá, hogy elszámolási késedelem esetén kötelezettséget vállalunk a Magyarországon alkalmazandó mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Megerősítjük és visszavonhatatlan kötelezettséget vállalunk az Önök jutalékának, azaz évi 1,30% megfizetésére negyedévente előre SWIFT kérésük kézhezvételét követő 3 munkanapon belül, amely az Önök viszontgaranciájának minden negyedévet megelőző hónap utolsó napján fennálló aktuális összegére számítandó. Megerősítjük és visszavonhatatlan kötelezettséget vállalunk a bank1nak fizetendő jutalékok díjak és adók megfizetésére az Önök SWIFT kérésének kézhezvételét követően azonnal. Az Önök javára kibocsátott viszontgaranciánk automatikusan hatályba lép a alperes1 hiteles SWIFT üzenetének kézhezvételével, amely szerint az előleg 60%-a azaz 41.699.766,00 LYD EUR megfelelője jóváírásra került a alperes2 Zrt. alperes1-nál vezetett számláján, és az előleg 40%-a, azaz 27.799.844,00LYD jóváírásra került a alperes2 Zrt. bank1nál vezetett számláján, ezért a alperes1 által a bank1 részére kibocsátott viszontgarancia hatályba lépett. Az Önök viszontgaranciájában a szerződésre vagy annak bármely rendelkezésére vonatkozó hivatkozás csupán tájékoztatásul szolgál, és nem keletkeztet felelősséget az Önök számára, és nem fogja érinteni az azon kötelezettségvállalásunk szerint Önök felé fennálló felelősségünket, hogy a teljes garanciaösszeget az Önök első egyszerű felszólítására kifizessük. Önök javára szóló viszontgaranciánkra a magyar jog irányadó.”

[8] Az alperes 2009. november 24-én APG-viszontgaranciát bocsátott ki a bank1 javára 2013. augusztus 30-i lejáratával. Az alperes kérte a bank1ot, hogy a viszontgarancia vállalása ellenében bocsássa ki az azonos összegű előleg-visszafizetési garanciát a hivatal1 javára. A bank1 a hivatal1 mint kedvezményezett javára 69.499.610 LYD összegű előleg-visszafizetési (APG) garanciát bocsátott ki 2010. február 28-án.

[9] A felperes, az alperes és a beavatkozó között 2009. október 16. napján az export-előfinanszírozási szerződéshez, illetve a GA"n"1 számú garanciaszerződéshez kapcsolódóan óvadéki megállapodás jött létre.

[10] A felperes 2009. december 16-án kibocsátotta a "n"3. számú, 2014. július 15-i lejáratú jótéljesítési viszontgaranciát 9.266.615 LYD (6.567.000 euró) összegben annak érdekében, hogy az alperes visszavonhatatlan készenléti hitellevelet bocsásson ki a beavatkozó nevében a bank1 részére, a hivatal1 javára. A PG viszontgarancia szerződés

tartalmazta az alperes által kibocsátandó garanciaszerződés szövegét is, amely szerint az alperes vállalta azt is, hogy minden jutalékot és díjat megfizet a bank1 részére. A felperes vállalta, hogy negyedévente megfizet az alperesnek évi 1,30% jutalékot, valamint megtéríti a bank1nak fizetett jutalékokat, díjakat. A PG viszontgarancia lejáratí időpontjáig lehívási kísérlet nem történt.

[11] A líbiai helyzetre tekintettel 2011. évben az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2011. február 26-án hozott 1970. (2011) számú határozatával és az Európai Unióban a Tanács 2011. február 28-i 2011/137/KKBP korlátozó intézkedésekről szóló határozatával, valamint a Tanács líbiai helyzetre tekintettel korlátozó intézkedések meghozataláról szóló 2011. március 2-i 204/2011/EU rendeletével (a továbbiakban: 204/2011/EU rendelet) embargó intézkedéseket vezettek be egyes líbiai magánszemélyekkel, jogi személyekkel és szervezetekkel szemben. A 204/2011/EU rendelet III. mellékletében tiltólistára került a hivatal1, valamint 2011. március 22. és 2011. szeptember 2. között a bank1; a hivatal1 a tiltólistán 2014. január 29-ig szerepelt.

[12] A hivatal1 a bank1től 2012. novemberében lehívta a bankgaranciát, amelyre tekintettel a bank1 2012. november 29-én, 2012. december 5-én és 18-án, 2013. január 2-án megkísérelte lehívni az alperes által kibocsátott APG garanciát. Az alperes részéről a bank1 irányában a bankgarancia alapján kifizetés nem történt, az alperes 2012. december 5. napján megtagadta a lehívott összeg kifizetését, 2012. december 20-án pedig a lehívást elutasította azzal, hogy a korábbi hivatal1-lásan előterjesztett kérelem nem került pótlásra. A bank1 2013. január 2-i lehívásában foglaltak teljesítését a 204/2011/EU rendelet alapján tagadta meg.

[13] Az alperes a 2013.január 10. napján kelt SWIFT üzenetében a felperes által a javára kibocsátott APG viszontgaranciát lehívta; a felperes a 2013.január 16-i üzenetében a lehívást a líbiai helyzetre és az embargóra hivatkozással szintén megtagadta.

[14] A bank1 2013. július 22. napján is megkísérelte lehívni az APG Garanciát, az alperes azonban tájékoztatta, hogy a hivatal1 továbbra is tiltólistán szerepel, a viszontgaranciák alapján történő kifizetés a közvetett finanszírozás tilalmát sértené. Ezt követően a bank1 2014. február 12. napján kísérte meg lehívni az alperestől az APG garanciát arra hivatkozással, hogy a hivatal1 lekerült a tiltólistáról, azonban az alperes a lehívást elutasította arra hivatkozással, hogy az tiltott volt, mert a hivatal1 a lehívás időpontjában az embargó hatálya alatt állt.

[15] Az alperes és a bank1 között peres eljárás volt folyamatban a Fővárosi Törvényszék előtt, amely a 29.G.42.778/2016/38. számú ítéletében megállapította, hogy a felperest az általa az alperes javára 2009. november 24. napján kibocsátott 69.499.610 líbiai dollár összegre vonatkozó, 2013. augusztus 30. napján lejáráó előleg-visszafizetési viszontgarancián alapuló, az alperes felé fennálló fizetési és rendelkezésre állási kötelezettség nem terheli. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. A

Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Gfv.V.30.045/2019/9. szám alatt hozott ítéletében a Fővárosi Ítéletábra jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ítéletében kifejtette, hogy a rendelkezésre tartási kötelezettség a polgári jogi jogviszony körébe tartozik, és a jelen per alperese helyesen hivatkozott arra, hogy vagyoni jogainak lényeges sérelmét jelenti egy olyan helyzet fenntartása, ami a garancia lejártát követően még évekkel később is azt eredményezi, hogy a bank1 alperes lehívási kísérletei miatt magas költségekkel járó módon nyilván kell tartania a lejárt garanciát. E bizonytalan helyzet lezárására alkalmas eszköz a megállapítási kereset, ami alapján a felperes szabadulhat a számára vagyoni hátránnyal járó bizonytalan jogi helyzettől. A perben irányadó speciális tényállásra és a felek komplex jogviszonyára figyelemmel az elsőfokú bíróság megalapozottan mutatott rá, hogy a megállapítási keresetet nem zárja ki az, hogy a megállapítani kért körülményre a jelen per alperese védekezésésként hivatkozhat a másik fél által indítható lehetséges jövőbeni marasztalási perben. Amennyiben a bank1 Líbiában indítana peres eljárást, úgy nem zárható ki az embargós rendelkezések figyelmen kívül hagyását eredményező marasztaló ítélet, amely alapján a felperes ki lenne téve a végrehajtás lefolytatásának. Kifejtette, hogy amennyiben a lehívásra olyan időpontban kerülne sor, amikor a bank1 már nem áll az embargós tiltólistán, önmagában ez sem tenné lehetővé a lehívás teljesítését, azaz az igény érvényesítését, mert az imperatív norma tiltó rendelkezéseinek érvényesülése folytán az a hivatall részére közvetett kifizetés lenne a 204/2011/EU rendelet 12. cikke értelmében. Az imperatív norma tehát hatást gyakorol a polgári jogi jogviszonyra, és miután a garanciavállalás lejártáig a hivatall a tiltólista hatálya alól nem került ki, ezért a garanciavállalás időtartamában az embargós intézkedésekre tekintettel nem kerülhetett sor a kifizetésre. Később sem keletkezhet azonban olyan jogi helyzet, ami a garancia kifizetését lehetővé tenné, mert az embargó nem célozza az érintett polgári jogviszonyok meghosszabbítását. Ezért a garanciavállalás 2013. augusztus 30-i lejártára tekintettel a jogviszony megszűnése folytán nem áll fenn helytállási kötelezettség.

[16] A felperes a Fővárosi Törvényszéken 29.G.41.612/2015. szám alatt indított pert az alperessel szemben a 2012. december 20. napján létrejött megállapodás szerinti letét kiadásához szükséges alperesi nyilatkozat pótlása iránt, amelyben az alperes viszontkeresetében a felperest 2.072.321,18 euró megfizetésére kérte kötelezni szerződés teljesítése, másodlagosan kártérítés, harmadlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén. Az elsőfokú bíróság a jogerőre emelkedett részítéletében a jognyilatkozatot pótolta, a viszontkereset tárgyában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság hozott harmadfokú döntést a Pfv.V.20.180/2019/15. számú ítéletében. A Kúria rámutatott, hogy az alperes részére a saját jogán járó garanciadíjak (saját jutalékok) nem esnek a 204/2011/EU rendelet hatálya alá, ebben az esetben egy magyar jogi személy (az alperes) szolgáltatásának ellenértékéről van szó. Az alperes a garanciákat kibocsátotta, a garancia összegeket rendelkezésre tartotta, ezért díjazást követelhet. A garanciadíjnak az a része viszont, amit az alperes egy líbiai entitás részére fizetett meg, a 204/2011/EU rendelet hatálya alá tartozik, arra a rendelet kivételi szabálya sem alkalmazható, ezért az alperes saját kockázatára, a 204/2011/EU rendelet tiltása ellenére, a bank1 részére megfizetett garanciadíjak megtérítését nem kérheti a felperestől. A 204/2011/EU rendelet 12. cikkének perbeli helyzetre való alkalmazhatósága körében kifejtette, hogy a viszontgarancia-szerződések alapján járó díjaknak az első viszontgarancia-vállaló által a garanciavállaló részére, vagy a második viszontgarancia-vállaló által az első viszontgarancia-vállaló részére történő kifizetése főszabály szerint nem zárható ki (2019. január 17-i SH és TG ítélet, C-168/17, EU:C:2019:36, 76. pont). E körben releváns az, hogy a viszontgarancia-szerződés teljesítését befolyásolhatják a rendelet által bevezetett intézkedések, ha e viszontgarancia kedvezményezettjét (a bank1ot) felvették a rendelet III.

mellékletében foglalt jegyzékbe vagy ha a garancia kedvezményezettje, a hivatali szerepel e jegyzékben (2019. január 17-i SH és TG ítélet, C-168/17, EU:C:2019:36, 77. pont). Amennyiben a banknak járó díjakat a felperes köteles lenne megtéríteni az alperes felé a perben zajló elszámolás körében, az sértené az (EU) 2016/44 rendelet 17. cikkének szabályait, mert a díjak elszámolásával az alperes a 17. cikk b) pontja alá eső bankon keresztül eljáró személynek minősülne (17. cikk c) pont).

III.2.

[17] Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában rögzítette elsődlegesen, hogy a perbeli esetben az APG viszontgarancia tekintetében a magyar jog volt alkalmazandó, ezen belül a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) rendelkezései a garancia 2009. november 20. napján történt kibocsátására tekintettel.

[18] Az alperes eljárás megszüntetésére irányuló kérelmét megalapozatlannak találta arra figyelemmel, hogy a bíróság által megadott határidőben a felperes gondoskodott a jogi képviselőről. Rámutatott, hogy az elektronikus út mellőzésével benyújtott beadványhoz kapcsolódik a hatálytalanság jogkövetkezménye az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési törvény) rendelkezéseinek megfelelően, nem pedig a tévesen megválasztott űrlaphoz.

[19] Ezt követően érdemben vizsgálta a megállapítási kereset törvényi feltételeinek fennállását.

[20] Megállapította, hogy az adott esetben marasztalási kereset nem volt előterjeszthető és alaposnak tartotta azt a felperesi érvelést, hogy a jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges az igényérvényesítés. Ezt megalapozza a felek közötti levelezés, valamint az alperes 42. sorszámú beadványában előterjesztett nyilatkozata, miszerint a lehívással igénye keletkezett a garancia összeg erejéig, valamint alátámasztja az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a bankl által Líbiában indított peres eljárás kapcsán az alperes marasztalása esetére hivatkozott megtérítési igény. Ennek okán érdemben vizsgálta az APG viszontgarancia alapján a fizetési kötelezettség fennállását.

[21] Kifejtette, hogy az APG viszontgarancia részét képezte a láncolatban álló garancia és viszontgarancia ügyleteknek, amelyben az alperes viszontgaranciát bocsátott ki a bankl kedvezményezett részére annak érdekében, hogy a bankl garanciát bocsásson ki a hivatali részére. Idézte a perben csatolt Kúriai határozatokat és rámutatott, hogy az embargónak nincsen azonnali kötelemszüntető hatálya a bankgarancia ügyletekre vonatkozóan, az jogi lehetetlenülést nem jelentett, annak folytán csupán a teljesítés ütközött akadályba addig, amíg a rendelet hatálya alá eső pénzügyi műveleteket valamely tiltólistán szereplő személy vagy szervezet javára kellett teljesíteni. Megállapította, hogy a kibocsátott viszontgarancia 2013. szeptember 14. napjával szűnt meg a lejáratú időre tekintettel; a lehívás teljesítése a

viszontgarancia lejártáig az embargó rendelet tilalma alá esett. Utalt arra, hogy ezt követően a viszontgarancia lejáratáig az alperes azt nem hívta le, így a lejáratí idő elteltére figyelemmel a viszontgarancia megszűnt, ennek okán a régi Ptk. 249. §-ában foglaltak értelmében a felperes helytállási és fizetési kötelezettsége is megszűnt.

[22] Álláspontja szerint nem volt figyelmen kívül hagyható az a körülmény, hogy a felperes az APG viszontgaranciát az alperes által a bankl részére kibocsátott viszontgaranciával összefüggésben bocsátotta ki, amelyet alátámasztanak a viszontgaranciában foglalt rendelkezések és a viszontgarancia lejáratá, amely az alperes viszontgaranciájának lejáratához igazodott 15 nap eltéréssel.

[23] Az embargós rendeletek jogkövetkezményeinek alkalmazhatóságával kapcsolatban utalt a perben csatolt Kúriai határozatokban foglaltakra és kifejtette, hogy megkülönböztetendők azok a díjelemek, amelyek a bankl részére megtérített, vagy megtérítendő díjakat, költségeket, jutalékokat jelentik. Álláspontja szerint alappal hivatkozott a felperes arra, hogy a viszontgarancia lehívásakor annak teljesítése akadályba ütközött, az embargós rendelet értelmében a közvetett teljesítés tilalmába, mivel azzal az alperes a bankl számára történő kifizetést terhelné át a felperesre.

[24] Az elévülési kifogással összefüggésben kifejtette, hogy az egy esetleges marasztalási perben lenne értékelhető, nem pedig egy megállapítási kereset elbírálása során. Elutasította egyebekben az eljárás felfüggesztése iránti kérelmet, mivel a Líbiában indított peres eljárás nem képezi előkérdését a jelen per eldöntésének. Mellőzte továbbá a peres iratok beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványt; a perköltségről pedig a Pp. 83. §-a alapján határozott.

IV.

[25] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, másodlagosan annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, míg harmadlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

[26] Elsődleges kérelme kapcsán változatlanul fenntartotta, hogy a felperes nem gondoskodott határidőben a jogi képviselet pótlásáról, ugyanis beadványát nem az arra rendszeresített ÁNYK űrlapon nyújtotta be. Az E-ügyintézési tv. 9. § (5) bekezdése, valamint a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII.1.) IM rendelet (a továbbiakban: Bűsz.) 75/C. § (2b) bekezdése értelmében a Pp. 618. § (1) bekezdés b) pontja alapján a beadványt hatálytalannak kellett volna tekinteni, így a jogi képviselet pótlásának elmulasztására figyelemmel az eljárás megszüntetésének lett volna helye a Pp. 240. § (1) bekezdés g) pontja szerint. Hivatkozott e körben precedensképes Kúriai határozatokra és előadta, hogy nemcsak az elektronikus kapcsolattartás mellőzése eredményez hatálytalanságot, hanem az annak módjára vonatkozó előírások megszegése is.

[27] Másodlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben kifejtette, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei nem állnak fenn. A Pp. 172. § (3) bekezdése kapcsán nem teljesül a jog vagy jogviszony fenn nem állásának megállapítására irányuló előírás, valamint a jogvédelem szükségességére vonatkozó feltétel. A perbeli esetben ugyanis a fizetési kötelezettség hiányának megállapításával kapcsolatos a kereseti kérelem, amely nem egyeztethető össze valamely jog vagy jogviszony fennállásával. Kiemelte, a kereset szükségszerű tartalma az alanyi jog meghatározása, ugyanakkor azt a felperes nem jelölte meg és az elsőfokú ítélet is elmulasztotta rögzíteni, hogy mely jog védelme indokolt. Több évtizedes bírói gyakorlat szerint olyan tényre vonatkozóan, amelyre a konkrét perben védekezésként lehet hivatkozni, nincs helye megállapítási kereset előterjesztésének. Megjegyezte, hogy soha nem indított pert a garancia teljesítése tárgyában, jogerős ítélet hiányában végrehajtás sem lehetséges, amelyre így megalapozatlanul hivatkozott a felperes. Vitatta, hogy a pert megelőző levelezésben foglaltak, illetve a per során tett nyilatkozata megalapozhatná a jogvédelem szükségességét, ugyanis a keresetindítás feltételeinek a kereset benyújtása előtt kell fennállnia. Rámutatott arra is, hogy a per során bebizonyosodott, a felperes valótlanul állította, hogy céltartalékot képzett a garanciára. A perrel lényegében nyilatkozatot szeretne kicsikarni egy megállapítási per keretében azzal összefüggésben, hogy a garancia jogviszony lezárható, ezzel pedig megkerüli a jognyilatkozat pótlásának szigorú törvényi feltételeit, amelyek egyébként sem állnak fenn.

[28] A másodlagos fellebbezési kérelme vonatkozásában előadta egyebekben, hogy az elsőfokú ítélet tévesen értelmezte az embargó rendeletet. Tévesen és ellentmondásosan foglalt állást a bankgarancia vonatkozásában, ugyanis kitért annak önállóságára, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a perbeli bankgarancia egy láncolat része és szorosan összefügg a bankl kedvezményezett részére kibocsátott garanciával, ilyen módon érintett a líbiai embargóval. Mindez két szempontból téves, egyrészt a bankgarancia jogi természetével összeegyeztethetetlen, hogy annak teljesítése függ az alapjogviszonytól, másrészt a líbiai embargó személyi hatálya alá líbiai felek és a javukra eljáró személyek tartoztak, a peres felek nem tartoztak ebbe a körbe. Hivatkozott a BH2019. 202. és az EBH1999. 29. számú döntésekben foglaltakra és kifejtette a bankgarancia önállósága kapcsán, hogy az a körülmény, hogy egy adott garancia gazdasági értelemben kapcsolódik más jogügylethez, nem változtatja meg a garancia alapvető jogi sajátosságait. A garantőr főszabály szerint nem jogosult vizsgálni az alapul fekvő jogviszony érvényességét, az állított szerződésszegést, fizetési kötelezettsége a felszólítás kézhezvételétől, illetve a garanciákban megjelölt egyéb feltétel teljesülésével beáll. Az adott esetben pedig a lehívás szabályosságához nem férhetett kétség és a felperes soha nem jelezte, hogy a lehívás ne felelt volna meg a garanciákban foglalt feltételeknek.

[29] Sérelmezte az elsőfokú ítélet azon megállapítását, hogy a garancia a lejáratkor, 2013. szeptember 14. napján szűnt meg. Előadta, a lejáratkor semmilyen esetben sem szűnhetett meg a fizetési kötelezettség, hiszen ez csak akkor lehetne igaz, ha nem hívták volna le a garanciát. Ha az embargó befagyasztotta a lehívás teljesítését, akkor az a hivatali szankciós listáról való lekerülésével vált esedékessé, illetve, ha az embargó nem fagyasztotta be a teljesítést, akkor már a lehívást követően vált az esedékessé. Ehhez képest az elsőfokú bíróság

összekeverte a lehívást és a teljesítést, a lejáratí időt és a teljesítési határidőt, egy lehívott garancia ugyanis utóbb már nem tud lejárni.

[30] Jogi szakvéleményt csatolva kifejtette, az embargós rendelkezések semmilyen hatással nincsenek a perbeli garancia lehívásának teljesítésére. A felperes ugyanis nem arra tekintettel kérte a megállapítást, hogy a rendeletek tiltanak a garancialehívás teljesítését. Az elsőfokú bíróság nem vezette le továbbá egyértelműen azt sem, miért tiltaná az embargó rendelet a lehívás teljesítését akkor, amikor két uniós bankról van szó a jogviszonyban. Az embargó rendeletben szabályozott igényérvényesítési tilalom kizárólag egy meghatározott személyi körre vonatkozik, így a perbeli alkalmazása fel sem merülhet. Hivatkozott e körben az Európai Unió Bíróságának C-17/168. számú ítéletében foglaltakra azzal összefüggésben, hogy az embargó rendelet 5. és 12. cikke uniós bankok között nem alkalmazható. Ezzel kapcsolatban előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezésére tett indítványt, hogy ezen cikkelyek hatálya alá tartozik-e egy jogi szempontból minden egyéb jogviszonytól független viszontgarancia lehívása, teljesítése.

[31] Harmadlagos jogorvoslati kérelmében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, ugyanis olyan jogalapon nyugszik, amelyet a felperes nem jelölt meg. A felperes a per során visszavonta, hogy azon az alapon kérné a megállapítást, hogy az embargó rendelet gátolta a lehívás teljesítését és azt sem állította, hogy a garancia megszűnt. Ehhez képest az elsőfokú bíróság az ítéletét arra alapította, hogy az embargó rendelet tiltja a lehívás teljesítését és a lejáratkor a garancia megszűnt. Valójában a perben a felperes arra hivatkozott, hogy a viszontgarancia által biztosított garancia követelés jogerős ítélet alapján nem létezik, amely a perbeli viszontgarancia alatti követelést is megszünteti, továbbá elévülést állított. Kifejtette továbbá, hogy a kereseti kérelem határozatlan és ellentmondásos volt, ezzel kapcsolatosan azonban elmaradt az anyagi pervezetés. A felperes által hivatkozott két jogalap kizárta egymást, ugyanis megszűnt követelés nem tud elévülni. Ez a kereset határozatlanságához vezetett, amelyre figyelemmel a keresetet el kellett volna utasítani, ha a felperes a hiánypótlásnak vagy a bíróság anyagi pervezetéssel kapcsolatos felhívásának nem tesz eleget.

[32] Ellentmondásosnak tartotta az elsőfokú bíróság következtetéseit is, ugyanis az a lejáratí időpontban állapította meg a garancia megszűnését, majd a garanciák önállóságára és a garanciák láncolatára is hivatkozott, a líbiai pert ugyanakkor nem tekintette előkérdésnek és elutasította az alapjogviszonnyal kapcsolatban előterjesztett bizonyítási indítványt annak ellenére, hogy láncolatként hivatkozott a garanciákra.

[33] Elmulasztott határozni továbbá az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a beavatkozó önálló vagy függő beavatkozónak minősül-e, így nem világos, hogy a perbeli cselekményei mennyiben hatályosak. A perfelvételi nyilatkozatok hatályosságát is eltérően ítélte meg, ugyanis nem valamennyi, a peres felek felhívás nélkül előterjesztett beadványát tekintette hatálytalannak.

[34] Végül eltűzottnak találta az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget és annak mérséklését kérte arra figyelemmel, hogy a perköltség nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Kifogásolta, hogy a beavatkozó részére megítélt munkadíj a felperesi munkadíj 75 százalékának feleltethető meg. Álláspontja szerint a beavatkozás nem eredményezheti a pervesztes felet terhelő költségek növekedését pusztán azért, mert saját döntése nyomán be kívánt avatkozni a mások között zajló jogvitába. Figyelmen kívül hagyta továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a per megállapításra és nem marasztalásra irányul, valamint, hogy megállapítási perben nem jelenthető ki, hogy a pervesztes fél okot adott volna a perre.

V.

[35] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai folytán.

[36] Az eljárás megszüntetése iránti kérelemmel összefüggésben egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel és rámutatott, hogy a jogi képviselő pótlása önmagában egy hiánypótlásnak minősül, amely egyébként az erre vonatkozó P23-as nyomtatványon is teljesíthető. Megalapozatlannak tartotta a megváltoztatásra irányuló jogorvoslati kérelmet és előadta, hogy iratellenesen állítja az alperes a fellebbezésében, hogy nem tartotta fenn a líbiai embargóra vonatkozó hivatkozását a perben. Nem akként nyilatkozott a tárgyaláson, hogy az ezen jogalapra vonatkozó hivatkozását nem tartja fenn, hanem arra utalt, hogy a jogvita még az embargós rendeletek értelmezése nélkül is elbírálható, így a pernek nem tárgya az embargós jogszabályok értékelése.

[37] Egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával a vonatkozásban, hogy fennállnak a megállapítási per törvényi feltételei, ezzel összefüggésben pedig rámutatott arra, hogy bár az alperes szerint a lehívás szabályszerű volt, valójában az embargó hatálya alatt előterjesztett bármilyen garancia lehívás jogszabályba ütközött.

[38] A hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezési kérelemhez kapcsolódóan előadta, hogy nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen az elsőfokú bíróság, azt állapította meg, amit a keresetében kért. A kereset nem volt határozatlan és ellentmondásos, valamint az elsőfokú ítélet sem tartalmaz ellentmondást pusztán azért, mert rögzíti a lehívás tényét és azt, hogy a lejáratkor megszűnt a garancia. Ennek az az oka, hogy a lehívás jogellenes volt, másfelől az embargós rendelkezések kihatnak ugyan a jogviszonyra, azonban azonnali kötelemszüntető hatályuk a bankgarancia láncolatot ügyletekre nem volt. Az embargós intézkedésekre tekintettel kifizetésre nem kerülhetett sor és később sem keletkezett olyan jogi helyzet, ami a kifizetést lehetővé tette volna, az embargó nem hosszabbította meg a peres felek közti alapjogviszonyt és a garanciavállalás lejárt. Kifejtette, hogy a garanciák függetlenségének elve nem jelenti azt, hogy a viszontgaranciának és az általa biztosított garanciának semmi köze ne lenne egymáshoz, hiszen a garancia nem független attól, amit biztosít.

[39] Irrelevánsnak tartotta a líbiai bíróság előtti per eredményét, mert az nem képezheti előkérdését a jelen peres eljárásnak a Kúria perben csatolt ítéletében kifejtettkre figyelemmel, amely ítelt dolgot jelent, másrészt a közrendbe ütközés okán sem. Súlytalannak tartotta a beavatkozóval kapcsolatos fellebbezési érvelést és előadta, hogy a Pp. 44. § (5) bekezdése rögzíti az alperes által felhívottakat, azt nem a bírósági határozatnak kell rendeznie. Utalt rá, hogy az A/27. sorszám alatt csatolt jogi szakvélemény még a fél nyilatkozataként sem vehető figyelembe a Pp. 373. § (2) bekezdése folytán.

[40] Indokolatlannak tartotta és vitatta azt a fellebbezési előadást, hogy a perköltség ne állna arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. Előadta, hogy számos érdemi beadványt terjesztett elő és részt vett a tárgyalásokon is, így a pertárgy értékére is figyelemmel a perköltség nem eltűzlött. Rámutatott, hogy az alperes a csatolt költségjegyzék szerint 128.000.000 forintban kéri megállapítani az ügyvédi munkadíjat.

VI.

[41] A felperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai folytán, egyebeken csatlakozott a felperes fellebbezési ellenkérelmében előadottakhoz.

[42] Kiemelte, a perben mindig is vitás volt a lehívás jogszerűsége, viszont a bankgarancia teljesítésének elutasítását a felperes nem azzal indokolta, amit az alperes állít, hanem azzal, hogy a lehívás az embargó rendelet szabályaiba ütközik. Megerősítette, hogy a felperes éppen a Kúria perben csatolt ítéletében foglalt jogi érvekre alapította keresetét, ami kifejezetten az embargós szabályok értelmezésén alapult.

[43] Érdemben hivatkozott még arra, hogy rosszhiszemű pervitelt tanúsít az alperes, amikor fellebbezésében azt állítja, a felperes keresete jognyilatkozat pótlására irányult. A bankgarancia függetlenségével kapcsolatosan kifejtette, hogy a három bankgarancia egymástól függő jogi helyzetben van, hiszen mindegyik a láncolatban következő garanciákban foglalt fizetési kötelezettséget biztosította, vagyis a láncban következő bankgarancia fizetési kötelezettségének fedezetéül szolgál. Ebből következik, hogy ha a láncban előbb álló garantőrnek nincsen fizetési kötelezettsége, akkor kedvezményezettként nem hívhatja le az őt garantáló, alatta lévő viszontbankgaranciát, mivel ezen feltétel hiányában a lehívás a viszontbankgarancia szövege szerint tiltott. A teljesítési határidő és a lejárat napja vonatkozásában előadott fellebbezési érvelés kapcsán kifejtette, hogy a lejárat nap csak akkor veszíti el jelentőségét, ha az azt megelőzően történt lehívás nem volt jogellenes. Amennyiben ugyanis az volt, akkor ahhoz nem fűződik az a jogkövetkezmény, hogy azt követően a lejárat időn belül ne lehetne újabb lehívást eszközölni. Egy nem teljesíthető lehívás esetén nem értelmezhető a fizetési határidő és ebben a körben az elsőfokú bíróság sem keverte össze a teljesítést a lejáráttal.

[44] Alaptalannak tartotta az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmet is, és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakat azzal egészítette ki, hogy az alperes 38. sorszámú beadványa bár hatálytalan volt, ugyanakkor az elsőfokú bíróság engedélyezte, hogy az abban foglalt nyilatkozatát a tárgyaláson megtehesse az alperes. A jogi szakvélemény figyelembevételére nem látott lehetőséget a másodfokú eljárásban arra tekintettel, hogy utólagos bizonyításnak nincs helye, ugyanakkor előadta, hogy azon kívül, hogy jogi szakértőre nincs szükség a perben, a jogi szakvélemény csatolása a magánszakértői vélemény beszerzésére vonatkozó eljárásjogi szabályokba ütközik.

VII.

[45] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

[46] Az alperes fellebbezésében az alapul szolgáló indokok kifejtésével egyértelműen megjelölte, hogy jogorvoslati kérelme másodlagosan, illetve harmadlagosan mire irányul, ezért az ítéltábla a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátokból adódóan ennek megfelelően vizsgálta a fellebbezésben foglaltakat azzal, hogy elsődlegesen az eljárás megszüntetésére irányuló kérelemről határozott.

VIII.

[47] Az alperes eljárás megszüntetése iránti kérelmével kapcsolatosan arra szükséges rámutatni a megjelölt precedensképes határozatokkal összefüggésben, hogy bár az elektronikus ügyintézés szabályai nagyrészt azonosak, a perrendtartások, így a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény és a Pp. eltérő jogkövetkezményeket írnak elő (Kúria Jpe.IV.60.038/2022/10.), a jelen ügyben pedig a beadvány hatálytalanságának kérdését a Pp. rendelkezései alapján kellett megítélni. A Kúria a BH2023. 165. számon közzétett eseti döntésében részletesen kifejtette azon indokokat, amelyek miatt a fellebbezés ezen érvelése nem megalapozott és ezen indokokkal az ítéltábla egyetértett, azt a perbeli hiány pótlására nézve is irányadónak tartotta. A Kúria megállapította, hogy a Pp. hatálya alá tartozó ügyekben nem visszautasítási ok, ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó fél a törvényben előírt valamennyi adatot tartalmazó perorvoslati kérelmét elektronikus úton nyújtotta be, de nem a konkrét perorvoslati kérelemhez tartozó űrlapot, hanem az Országos Bírósági Hivatal elnöke által rendszeresített egyéb beadvány előterjesztésére szolgáló űrlapot használta. Utalt ugyanakkor arra is, hogy a Pp. a beadványok elektronikus úton történő benyújtásának módjára nem állapít meg külön szabályokat, hanem az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott követelmények teljesítését várja el. A Pp. 618. § (1) bekezdés b) pontjában felhívott E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeletben szereplő szabályok között pedig nem található olyan rendelkezés, amelyből levezethető lenne, hogy az adott perorvoslati kérelmet kizárólag az azzal azonos megnevezésű űrlapon lehet benyújtani.

IX.

[48] Az ítéltábla a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben vizsgálta és megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

[49] Az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából jelentős tényeket megállapította, érdemi döntésével és jogi indokolásának lényegével az ítéltábla egyetértett.

X.

[50] Elöljáróban mutat rá arra, hogy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését – a később kifejtettekre is tekintettel – nem látta indokoltnak, mivel az Európai Unió Bírósága a jelen perben irányadó embargós rendelkezéseket a C-168/17. számú ügyben már értelmezte, továbbá a Kúria ezen ítéletre és a kapcsolódó EUB joggyakorlatra is figyelemmel hozta meg a precedensértékű Gfv.30.328/2021/6. és a Pfv.V.20.180/2019/15. számú határozatait; az azokban kifejtettekkel az ítéltábla egyetértett.

[51] Nem volt megalapozott továbbá az alperesnek a Líbiában folyamatban lévő per miatt előterjesztett, az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelme, mert az alperes és a bankl közötti jogvita ítélt dolognak minősül a magyar bírósági eljárásban hozott jogerős ítélet folytán, ennek okán a líbiai per eredménye nem képezte a perbeli ügy előkérdését.

XI.

[52] Az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállását és megállapította, hogy a felperesnek a viszontgarancia alapján őt terhelő fizetési kötelezettség fenn nem állásának megállapítására irányuló keresete – tartalma szerint – ezeknek megfelelt. A Kúria Gfv.30.328/2021/6. számú határozatát idézve helyesen mutatott rá arra, hogy a megállapítási kereset valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának a megállapítását jelenti, ami nem a kereseti kérelem szövegszerű megfogalmazásával szemben támasztott és eltérést meg nem engedő kíváncsi, hanem a megállapítási kereset természetéből és rendeltetéséből következik. Az adott esetben a felperes egyértelműen megjelölte, hogy a követelésnek a peres felek között létrejött és a régi Ptk. 249. §-a által szabályozott bankgarancia jogviszony az alapja. Állította, hogy ez a szerződéses kötelelem már nem áll fenn és ezen alapult az a kérelme, hogy a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének fenn nem állását állapítsa meg a bíróság. Ilyen módon a kereset a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a (garanciaszerződéses) jogviszony fenn nem állásának megállapítására irányult.

[53] Itt mutat rá az ítéltábla arra is, hogy a felperes kereseti kérelme a fentiek alapján kellőképpen határozott és ellentmondásmentes volt. A később kifejtettek szerint az érvényesített jogot és a jogi érvelését is változtatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárás során, mindezekre tekintettel az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróságot ezzel kapcsolatosan anyagi pervezetési kötelezettség terhelte, aminek nem tett eleget. Ebből az is következik, hogy a felperes nem jognyilatkozat pótlása iránti igényt érvényesített, ezért a fellebbezés ezzel kapcsolatos érvelése nem bírt jelentőséggel a perben.

[54] Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá továbbá arra, hogy a felperes jogai alperessel szemben való megóvásának szükségességét alátámasztja az alperes azon nyilatkozata, miszerint az igényét fenntartja és a vele szemben Líbiában indított peres eljárásban való marasztalása esetére megtérítési igényt támaszt. Ezt azzal egészíti ki az ítéltábla, hogy a Kúria a Gfv.V.30.045/2019/9. számú határozatában rámutatott, a bankgaranciából eredő rendelkezésre tartási kötelezettség a polgári jogi jogviszony körébe tartozik és a vagyoni jogok lényeges sérelmét jelenti egy olyan helyzet fenntartása, ami a garancia lejártát követően még évekkel később is azt eredményezi, hogy az alperes lehívási kísérletei miatt magas költségekkel járó módon kell nyilvántartani a lejárt garanciát. A Kúria által hivatkozott rendelkezésre tartási kötelezettség pedig a felek közötti szerződéses jogviszony alapján terhelte a felperest és független a fellebbezésben érintett céltartalék kérésétől, a számviteli előírások betartásától.

[55] Az ítéltábla – főszabályként – egyetértett a fellebbezésben foglaltakkal annyiban, hogy egy igénytől való félelem nem alapozhat meg megállapítási keresetet, illetve általában nincs helye negatív megállapításnak olyan tényre vonatkozóan, amelyre a konkrét perben védekezésnek hivatkozni lehet. Az adott esetben azonban ezen okból a megállapítási kereset nem kizárt a felmerülő többlettényállási elemek – így a felek komplex jogviszonya, a szerződéses láncolat, a felperes rendelkezésre tartási kötelezettsége, az alperes részéről az igény fenntartása, a bankgarancia lejártá óta eltelt időtartam, a beavatkozó által a garancia mögötti biztosítékok felszabadítása tekintetében indított per – miatt, ahogyan arra a Kúria is rámutatott a fenti határozatban.

XII.

[56] A fellebbezés érvelésével szemben az elsőfokú bíróság helyesen – és a Kúria Pfv.V.20.180/2019/15. számú határozatában foglaltakkal egyezően – értelmezte a felek jogviszonyát és annak összefüggéseit.

[57] Az ítéltábla egyetértett a Kúria azon álláspontjával, hogy a peres felek közötti jogviszony a régi Ptk. 249. §-a szerinti hárompólusú bankgarancia jogviszonyhoz képest sajátosságokat mutat. A perbeli esetben az ügyletek komplex módon, annak érdekében jöttek létre, hogy a hivatall javára szóló bankgarancia a láncolatos ügyleteken keresztül megvalósítható legyen. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a kizárólag a klasszikus, hárompólusú jogviszonyra vonatkozó dogmatikai tételek és bírói gyakorlat a perbeli jogviszonyra csak eltéréssel alkalmazhatók annak sajátosságaira is figyelemmel (Pfv.V.20.180/2019/15. [36] bekezdés). Erre is tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá a garancia és a viszontgarancia szerződések összefüggéseire. A felek közötti megállapodások tartalma alapján a szerződéses lánc létrehozásának céljára figyelemmel szintén helyesen állapította meg, hogy az alperes a bankl felé fennálló fizetést terheli át a felperesre, ami a bankgaranciák függetlenségének fellebbezésben hivatkozott elve mellett is tényként rögzíthető. Az elsőfokú ítélet nem mond ellent annak az egyébként helyes érvelésnek, hogy a bankgarancia az alapjogviszonytól – jelen esetben a hivatall és a beavatkozó között létrejött jogviszonytól – független kötelezettségvállalást jelent. Az elsőfokú bíróság fenti megállapítását támasztja alá az a nem vitás tény, hogy amikor az alperes kibocsátotta a garancianyilatkozatát és a banklkal is szerződött a viszontgarancia

megállapodás keretében, akkor annak érdekében járt el, hogy teljesíteni lehessen a megrendelő, végső kedvezményezett hivatall kérését a garantőr személyét illetően. A felperes pedig az alperes "kötelezettségvállalásának biztosítékául", annak "fedezetéül" bocsátotta ki a viszontgaranciát. Annak lejárátát úgy határozták meg, hogy az meghaladja az alperes viszontgaranciájának lejárátát tizenöt nappal, hogy "követelésüket (amennyiben van) benyújtsák". A felperes arra vállalt kötelezettséget, hogy az alperes által követelt teljes összeget megtéríti akkor is, ha a bankl által követelt ellenérték meghaladná a viszontgarancia fent megjelölt összegét.

[58] Az elsőfokú bíróság a precedensértékű határozatban foglaltakkal egyező álláspontot képviselt, amikor lényegében azt állapította meg, hogy a felek közötti jogviszony a garanciavállalás határidejének lejárától tekinthető megszűntnek.

[59] Az alperes és a bankl közötti perben, a felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet már – jelen ügyre is iránymutatóan – kifejtette, hogy a peres felek között a garanciavállalás időtartamában az embargós intézkedésekre tekintettel nem kerülhetett sor kifizetésre. Mivel az építési szerződésből fakadó fizetési kötelezettségek láncolatának végén a hivatall állt, így az annak biztosítására kötött megállapodások is érintett szerződéseknek minősülnek, azok még közvetve sem voltak teljesíthetők, e körben a Rendelet 12. cikkét kellett alkalmazni. Később sem keletkezhet továbbá olyan jogi helyzet, ami a garancia kifizetését lehetővé tenné, mert az embargó nem célozza az érintett polgári jogi viszonyok meghosszabbítását.

[60] Az alperes helyesen érvelt fellebbezésében azzal, hogy a lejárati időn belül történő lehívás esetén nem a lejárati idő elteltével szűnik meg a garancia, mert a jogszerű lehívást a teljesítési határidőn belül teljesíteni kell. A teljesítés azonban az adott esetben az embargó miatt akadályba ütközött és a Kúria határozatában kifejtettek szerint a teljesítési kötelezettség az embargó lejártaig nem is hosszabbodhatott meg (Gfv.V.30.045/2019/9.). A garancia alapján fennálló fizetési kötelezettséget meghosszabbító joghatása a lejárati időn belül benyújtott, de az embargó miatt a lejárati időn belül (illetve adott esetben az azt követő 12 munkanapos teljesítési határidőn belül) nem teljesíthető lehívásnak sem lehet. Az ilyen lehívás hiába felel meg tehát a garanciaszerződés feltételeinek, az embargó szabályai miatt nem teljesíthető. Mindezekből az is következik, hogy mivel a lejárati időn belül joghatás kiváltására alkalmas lehívás nem történt – nem is történhetett – az alperes részéről, így a felperesnek a bankgaranciából eredő fizetési kötelezettsége a lejárati idővel szűnt meg. Az elsőfokú ítélet indokolása tehát nem ellentmondásos, ezért az ezzel kapcsolatos, az eljárási szabálysértésekre való hivatkozás körében kifejtett alperesi érvelés sem alapos.

XIII.

[61] A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú ítélet egyértelműen az embargós rendelet 12. cikkére alapítja döntését hiszen megállapította, hogy "a felperes alappal hivatkozott arra, hogy az alperes által 2013. január 10. napján eszközölt lehíváskor az embargós rendelkezésekre tekintettel a viszontgarancia teljesítése az embargós rendelet 12. cikke szerinti közvetett teljesítés tilalmába ütközött, mivel ezzel az alperes a bankl számára történő kifizetést terhelne át a felperesre (elsőfokú ítélet [95] bekezdés). Az alperes ehhez

kapcsolódó érvelése téves, ugyanis a Kúria a jelen per alperesének a bankl ellen indított perében éppen arra mutatott rá, hogy "miután a garanciaösszeg jogosultja a hivatall, a javára nem tehetők pénzügyi teljesítések az embargós intézkedések bevezetésétől kezdődően". Több ítéletet is megjelölve – az EUB C-168/17. számú határozatát idézve – fejtette ki, hogy az Európai Unió Bírósága valamely pénzeszköznek, gazdasági erőforrásnak a korlátozó intézkedések által érintett személyek listáján szereplő személy rendelkezésére bocsátására vonatkozó tilalmat különösen tágan értelmezi, amelyet a "sem közvetlenül, sem közvetve" fordulat alkalmazása igazol, következésképpen magában foglal minden olyan cselekményt, amelynek megvalósulása szükséges ahhoz, hogy e személy ténylegesen teljes rendelkezési jogot szerezzen az érintett pénzeszközök vagy gazdasági erőforrások fölött. Kifejtette azt is, hogy ha a lehívásra olyan időpontban kerülne sor, amikor a bankl már nem áll az embargós tiltólistán, önmagában ez sem tenné lehetővé a lehívás teljesítését mert az a megrendelő részére közvetett kifizetést jelentene a 204/2011/EU rendelet 12. cikke értelmében. A garanciavállalás lejártáig a megrendelő a tiltólista hatálya alól nem került ki, „ezért alapos az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy a garanciavállalás időtartamában az embargós intézkedésekre tekintettel nem kerülhetett sor a felperes részéről kifizetésre” (Gfv.V.30.045/2019/9.).

[62] Mindezekből egyértelműen következik, hogy az alperes tévesen értelmezte az általa is hivatkozott kúriai határozatot. Ez ugyanis éppen azt az elsőfokú megállapítást találta helyesnek, amely a "fizetési kötelezettségek láncolatának" végén álló megrendelőre tekintettel valamennyi "annak biztosítására kötött megállapodást" érintett és még közvetve sem teljesíthető szerződésnek minősített. A jelen perbeli szerződés pedig nem vitásan ezen láncolat részét képezi.

[63] Az alperesnek a Kúria Pfv.V.20.180/2019/15. számú ítéletére és az ehhez kapcsolódó EUB ítéletre való hivatkozása sem volt alapos. Ezen határozatok kifejezetten a garancia díjak és nem pedig a garancia összeg kifizetéséről döntöttek, illetve arra vonatkoztak. E tekintetben pedig a Kúria éppen annak tulajdonított jelentőséget, hogy a garanciadíj milyen költségek fedezetére szolgál. A bankl részére megfizetett garancia díjakra vonatkozó megtérítési igényt nem látta megalapozottnak és csak a peres felek mint uniós bankok egymás közötti szerződéses kapcsolatában felmerülő banki tevékenység ellenértéke tekintetében látta alaposnak a felperes követelését. Ez egyben mutatja azt is, hogy nem zárja ki az embargós rendelkezések alkalmazását önmagában az, hogy a peres felek uniós intézmények.

XIV.

[64] Fellebbezésében alaptalanul sérelmezte az elsőfokú bíróság által megállapított ügyvédi munkadíjakat is az alperes. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján az ügyvédi munkadíj a per tárgyának értékére tekintettel az elsőfokú eljárás vonatkozásában meghaladná a nettó 163 millió forintot. Ezt csökkentette az elsőfokú bíróság a felperes esetében 20 millió, a beavatkozó esetében 15 millió forintra. Ennek során megfelelően értékelte a mérséklésre alapot adó, részben a fellebbezésben is hivatkozott körülményeket. Az ítéltábla a jogvita bonyolultságára, a képviseleti tevékenység terjedelmére, a beadványok számára és időigényére, továbbá az eljárás időtartamára figyelemmel nem látott egyik peres fél esetében

sem indokot arra, hogy az elsőfokú bíróság által meghatározott ügyvédi munkadíjakat tovább mérsékelje. A Pp. 90. § (1) bekezdése értelmében a beavatkozó által támogatott fél pernyertessége esetén a beavatkozó perköltségét a pervesztes fél téríti meg. Erre az esetre a Pp. a beavatkozó és az általa támogatott fél között a perköltségre való jogosultság szempontjából semmiféle különbséget nem tesz, ezért minden alapot nélkülöz az az alperesi hivatkozás, hogy a beavatkozó részére megítélt ügyvédi munkadíj azért eltúlzott, mert az összege a felperes javára megítélt ügyvédi munkadíj 75%-át eléri. Végül utal az ítéltábla arra, hogy a megállapítási keresetek esetében, ha az valamilyen összegű tartozás fennállására vagy fenn nem állására irányul, a pertárgy értékét a tartozás összegében kell meghatározni, ennek okán megalapozatlanul hivatkozott az alperes a perköltség vonatkozásában arra, hogy a kereset nem marasztalásra irányult és ezen okból is eltúlzott a megállapított munkadíj.

XV.

[65] A fentiekre tekintettel az ítéltábla ezt követően az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló jogorvoslati kérelmet vizsgálta.

[66] A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú ítélet – helyesen – a felperes nyilatkozataként annyit rögzített, hogy a felperesi álláspont szerint a per az uniós jog értelmezése nélkül is eldönthető és hivatkozott a Kúria azon ítéletére, amely szerint a viszontgarancia teljesítése az embargós rendeletekbe ütközik. Ebből csak az következik, hogy a szükséges értelmezést már a Kúria elvégezte. A válaszirat alperes által hivatkozott részében (46-47. pontok) a felperes ezt az álláspontját kifejezetten az előzetes döntéshozatalra irányuló kérelem megalapozatlansága körében fejtette ki, keresete korábbi jogi érvelését nem módosította. Ezt követően az elsőfokú bíróság a perfelvételi tárgyaláson a jogvita szempontjából lényeges nyilatkozatokat összegezve kifejezetten rögzítette, hogy a felperes az embargós rendelkezésekre is alapítja követelését. Így az alperes minden alap nélkül jutott az elsőfokú eljárásban arra a következtetésre, hogy a felperes megváltoztatta a kereset jogi érvelését, ezért az előzetes döntéshozatal iránti indítványának visszavonása a 2022. március 3-i tárgyaláson nem értékelhető a felperes terhére és ezzel kapcsolatosan eljárási szabálysértés sem állapítható meg. A felperesnek nem volt ugyanis eljárásjogi kötelezettsége, hogy az alperes téves értelmezését követően a korábbi nyilatkozatát ismételten előadja. Mivel pedig nyilatkozatai nem voltak ellentmondásosak, az elsőfokú bíróságot sem terhelte anyagi pervezetésre vonatkozó kötelezettség.

[67] A felperes az eljárás későbbi szakaszában kétségtelenül elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperesnek azért nem áll fenn követelése, mert a biztosított követelés jogerős ítélet alapján nem létezik, másodsorban pedig annak elévülését állította. Előadta azt is, hogy a pernek nem tárgya az embargós szabályok értékelése. Ezen nyilatkozatok azonban nem értelmezhetők kiterjesztő módon akként, hogy a keresetlevélben kifejtett részletes jogi érvelését, amelynek elemét képezte az embargós rendeletekre való hivatkozás, nem tartja fenn. Különös tekintettel arra, hogy a 36. sorszámú előkészítő irat fellebbezésben hivatkozott 6. pontjában – annak fellebbezésben már nem idézett részében – kifejezetten utalt az embargós szabályokra.

[68] A beavatkozó jogállásának rögzítésével kapcsolatos fellebbezési érveléssel összefüggésben az ítéltábla kiemeli: a Pp. 44. § (5) bekezdése értelmében nincs olyan eljárási szabály, amely alapján a beavatkozó jogállásának terjedelméről önálló döntést kellett volna hoznia az elsőfokú bíróságnak. Az pedig, hogy az ítélet anyagi jogerőhatása a beavatkozóra mikor terjed ki, a jogvita tárgyát képező jogviszonyra alkalmazandó anyagi jogszabály határozza meg. Az alperes meg sem jelölte fellebbezésében, hogy mennyiben van jelentősége az eljárás megismétlésének szükségessége szempontjából annak, hogy a beavatkozó felhívás nélkül előterjesztett beadványa tekintetében nem született hatálytalanná nyilvánító végzés.

XVI.

[69] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – annak helyes indokaira is utalással – a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[70] A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felperes és a beavatkozó perköltségének megfizetésére az alperes köteles a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó 83. § (1) bekezdése értelmében, amely a képviseletet ellátó jogi képviselők ügyvédi munkadíjából állt. A munkadíj összegét az ítéltábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg, a kifejtett képviseleti tevékenységre és a jogorvoslati eljárás kisebb munkaterhére figyelemmel.

Budapest, 2023. november 16.

Dr. Sándor Ottó s. k.
a tanács elnöke

Dr. Vasady Loránt	Zsolt	s.	k.
Dr. Balsai Csaba Zoltán s. k.			
előadó	bíró		
bíró			